

Ministru kabinets

K. PARAKŠĒJĀ		k.	
①	②	3	4
5	6	7	8

Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1520, tālr. 67082800, fakss 67280469, e-pasts vk@mk.gov.lv, www.mk.gov.lv

Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā
Uz 23.05.2019.

Nr. 18/TA-973/3273
Nr. 1-8/9

Latvijas Republikas tiesībsargam

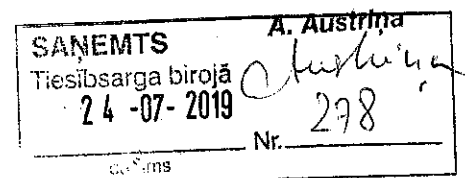
Par valsts sociālā nodrošinājuma
pabalstu vecuma un invaliditātes gadījumā

Ministru kabinets ir izskatījis Latvijas Republikas tiesībsarga 2019. gada 23. maija vēstuli Nr. 1-8/9 par Ministru kabineta 2009. gada 22. decembra noteikumu Nr. 1605 "Noteikumi par valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta un apbedīšanas pabalsta apmēru, tā pārskatīšanas kārtību un pabalstu piešķiršanas un izmaksas kārtību" (turpmāk – noteikumi Nr. 1605) 2. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pantam, 91. panta otrajam teikumam un 109. pantam. Vēstulē valdība tiek aicināta līdz 2019. gada 24. jūlijam novērst konstatētos trūkumus un noteikt valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta līmeni atbilstoši Satversmei.

Ministru kabinets piekrīt vēstulē norādītajam, ka noteikumu Nr. 1605 2. un 2.¹ punktā noteiktais valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērs, kas nav mainīts kopš 2006. gada, bet personām ar invaliditāti no bērnības kopš 2009. gada, šodienas situācijā ir pārāk zems, un to ir nepieciešams pārskatīt atbilstoši valsts budžeta iespējām.

Informējam, ka Labklājības ministrija ir sagatavojusi politikas plānošanas dokumenta projektu "Plāns minimālo ienākumu līmeņa pilnveidošanai 2020.–2021. gadam" (turpmāk – plāna projekts), kurš iesniegts Valsts kancelejā 2019. gada 26. jūnijā. Plāna projektā iekļautie pasākumi vērsti uz to, lai stiprinātu atbalstu iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem, minimālo pabalstu apmērus nosakot kontekstā (procentuālā apmērā) ar mājsaimniecību rīcībā esošo ienākumu mediānu vienam ekvivalentajam patērētājam¹, tādējādi metodoloģiski pamatojot pabalsta apmēru. Plāna projekts attiecībā uz valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēra paaugstināšanu paredz no 2020. gada:

¹ Pēc CSP sniegtajiem datiem mediāna 2017. gadā bija 494,05 euro.

- palielināt valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēru pensijas vecumu sasniegušajiem un apgādnieku zaudējušām personām no 64 *euro* līdz 99 *euro* jeb 20 % apmērā no ienākumu mediānas;
- palielināt valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēru personām ar invaliditāti vispārējā gadījumā – personām ar III invaliditātes grupu no 64 *euro* līdz 99 *euro*, personām ar I un II invaliditātes grupu paaugstinot pabalsta aprēķina bāzi līdz 99 *euro* jeb 20 % apmērā no ienākumu mediānas;
- personām ar I invaliditātes grupu paaugstināt valsts sociālā nodrošinājuma pabalstam piemērojamo koeficientu no 1,3 līdz 1,4 (gan vispārējā gadījumā, gan personām ar invaliditāti kopš bērnības);
- no 2021. gada personām, kurām vecuma vai invaliditātes gadījumā piešķirts valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts, nodrošināt pabalsta ikgadējo indeksāciju ar patēriņa cenu indeksu.

Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta palielināšana pozitīvi ietekmēs aptuveni 11 tūkstošus valsts iedzīvotāju, t. sk. pensijas vecumu sasniegušos iedzīvotājus, personas ar invaliditāti, apbedīšanas pabalsta saņēmējus un atlīdzības par darbspēju zaudējumu un darbā nodarītā kaitējuma atlīdzības saņēmējus. Papildus nepieciešamie valsts budžeta līdzekļi valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta palielināšanai plāna projektā noteiktajā apmērā, kā arī valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta indeksācijai ar patēriņa cenu indeksu 2020. gadam ir 4,3 milj. *euro* un 2021. gadam un turpmāk ik gadu – 4,9 milj. *euro* (savukārt valsts minimālo pensiju aprēķina bāzes palielināšanai līdz 99 *euro* nepieciešami papildu 23,4 milj. *euro* gadā).

Plāna projektā piedāvāto pasākumu īstenošanai laika periodā no 2020. līdz 2022. gadam indikatīvi ik gadu papildus nepieciešami 27–28,6 milj. *euro* valsts budžeta līdzekļu. Tādēļ jautājums par papildu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu plāna projektā ietvertu pasākumu īstenošanai skatāms likumprojekta "Par valsts budžetu 2020. gadam" un likumprojekta "Par vidēja termiņa ietvaru 2020., 2021. un 2022. gadam" sagatavošanas un izskatīšanas procesā kopā ar visu ministriju un centrālo valsts iestāžu iesniegtajiem prioritāro pasākumu pieteikumiem atbilstoši valsts budžeta finansiālajām iespējām.

Vienlaikus Ministru kabinets piekrīt tiesībsargam, ka personas ar invaliditāti ir viena no sabiedrības grupām, kurām ir nepieciešams īpašs papildu atbalsts. Tomēr atbalsts personām ar invaliditāti ir jāskata kompleksi – proti, atbalsts materiālā veidā (invaliditātes pensija, pabalsti (gan valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts, gan transporta pabalsts, gan īpašas kopšanas pabalsts, kas ar š. g. 1. jūliju bērniem ar īpaši smagu invaliditāti un pilngadīgām personām ar I invaliditātes grupu, kurām invaliditātes cēlonis ir slimība no bērnības, tiek izmaksāts palielinātā apmērā – no līdzšinējiem 213,43 *euro* līdz 313,43 *euro* mēnesī)) un atbalsts pakalpojumu un atvieglojumu veidā (deinstitutionalizācijas projekta piedāvātie pakalpojumi, asistenta pakalpojums pašvaldībā un izglītības iestādē,

surdotulks, tehniskie palīgīdzekļi, atbalsta pakalpojumi nodarbinātības jomā, bezmaksas sabiedriskais transports, nodokļu atvieglojumi u. c.).

Valsts atbalsts invaliditātes gadījumā ir jāattīsta un jāpilnveido tieši pakalpojumu pieejamības un daudzveidības jomā, lai veicinātu personu ar invaliditāti iespējas iekļauties darba tirgū, gūt ienākumus (tādējādi mazinot atkarību no sociālajiem pabalstiem), veiksmīgi socializēties un līdzsvarot savu dzīvi starp rūpēm par savu veselību un tiesībām būt aktīviem sabiedrības locekļiem. Tāpat nepieciešams attīstīt arī tādus universālus valsts pakalpojumus kā izglītība un veselības aprūpe, kā arī pašvaldības patstāvīgo funkciju ietvaros sniegtos sociālos pakalpojumus, uzsverot ne tikai sociālās aizsardzības sistēmas sniegto finansiālo atbalstu, lai maksimāli veicinātu personu ar invaliditāti un viņu ģimenes locekļu iekļaušanos sabiedrībā.

Latvija Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (turpmāk – ANO Konvencija) ratificēja 2010. gada 1. martā. Tas nozīmē, ka valsts apņemas veikt pasākumus, lai personām ar invaliditāti nodrošinātu vienlīdzīgas tiesības un iespējas. Tomēr jāpiebilst, ka ANO Konvencijā noteiktās personu ar invaliditāti tiesības nav absolūtas un tiek nodrošinātas pakāpeniski, atbilstoši finansiālajām un ekonomiskajām iespējām, samērīgi ar citu personu grupu interesēm. ANO Konvencijā noteiktās tiesības un pamatprincipi ir īstenojami horizontāli, t. i., nozaru ministrijas un citas iesaistītās institūcijas katra ir atbildīga par savas nozares (t. sk. veselība, izglītība, nodarbinātība, transports u. c.) pakalpojumu pieejamības nodrošināšanu personām ar invaliditāti. Personu ar invaliditāti iekļaušana sabiedrībā ir atkarīga no dažādu nozaru koordinētas sadarbības un jautājumu iekļaušanas visu nozaru darbības regulējumos, t. sk. pašvaldību līmenī, kā arī katra pakalpojumu sniedzēja vai pasākuma organizētāja proaktīvas rīcības.

Pielikumā: Ministru kabineta 2019. gada 16. jūlija sēdes protokola Nr. 33 89. § izraksts.

Cieņā

Ministru prezidents

(paraksts*)

A. K. Kariņš

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu

Cauršūtas (caurauklotas)
2 (divas) lapas

KOPIJA PAREIZA

LAIKA 77m06s 23.07.19.
PLKST. 16:31

Austriņa
A. Austriņa

Tiesībsarga biroja
lietvede

RĪGA 2019. GADA
24. JŪNIJĀ

LATVIJAS REPUBLIKAS MINISTRU KABINETA SĒDE

---

protokola izraksts

Rīgā

Nr.33

2019.gada 16.jūlijā

89.§

Atbildes projekts tiesībsargam (par Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumu Nr.1605 "Noteikumi par valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta un apbedīšanas pabalsta apmēru, tā pārskatīšanas kārtību un pabalstu piešķiršanas un izmaksas kārtību" 2.punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1.pantam, 91.panta otrajam teikumam un 109.pantam)
TA-973

(A.K.Kariņš)

Atbalstīt iesniegto atbildes projektu tiesībsargam.
Valsts kancelejai noformēt un nosūtīt atbildi tiesībsargam.

Ministru prezidents
Valsts kancelejas direktors

A.K.Kariņš
J.Citskovskis